

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/61678,Oddzial-Wydzialony-Lubliniec-Dzialania-bojowe-74-Gornoslaskiego-Pulku-Piechoty-w.html>
20.04.2024, 09:27

Oddział Wydzielony „Lubliniec”. Działania bojowe 74 Górnoszlaskiego Pułku Piechoty w ramach Oddziału Wydzielonego „Lubliniec” 1 IX 1939” - Katowice, 22 listopada 2018

Spotkanie z Adamem Kurusem odbyło się w Centrum Edukacyjnym IPN im. Henryka Sławika „Przystanek Historia” w Katowicach

PROMOCJA KSIĄŻKI

ADAM KURUS **ODDZIAŁ WYDZIELONY „LUBLINIEC”**
Działania bojowe 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty w ramach Oddziału Wydzielonego „Lubliniec” 1 IX 1939

Katowice 22 listopada 2018
godz. 17.00 (czwartek)

Centrum Edukacyjne IPN w Katowicach „Przystanek Historia”
im. Henryka Sławika, ul. św. Jana 10 (III piętro)

Organizator: Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach

Wstęp wolny

PROMOCJA KSIĄŻKI

ADAM KURUS **ODDZIAŁ WYDZIELONY „LUBLINIEC”**
Działania bojowe 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty w ramach Oddziału Wydzielonego „Lubliniec” 1 IX 1939

Katowice 22 listopada 2018
godz. 17.00 (czwartek)

Centrum Edukacyjne IPN w Katowicach „Przystanek Historia”
im. Henryka Sławika, ul. św. Jana 10 (III piętro)

Organizator: Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach

Wstęp wolny

W czwartek 22 listopada w Centrum Edukacyjnym IPN im. Henryka Sławika „Przystanek Historia” w Katowicach, przy ul. św. Jana 10 (III piętro) odbyła się promocja ważnej dla historii regionu oraz wojskowości książki Adama Kurusa (OBEN IPN Katowice) „Oddział Wydzielony <Lubliniec>. Działania bojowe 74 Górnośląskiego Pułku Piechoty w ramach Oddziału Wydzielonego <Lubliniec> 1 IX 1939”. Publikacja wydana nakładem wydawnictwa Napoleon V jest wyczerpującą analizą działań Oddziału Wydzielonego "Lubliniec". Autor,

historyk wojskowości, dotarł do nieznanych dotąd źródeł, zarówno polskich jak i niemieckich, które wywracają dotychczasowy stan wiedzy na temat września 1939 r. na terenie Śląska. W świetle ustaleń Kurusa, obrona reduity lublinieckiej była pierwszą większą bitwą września 1939 r., co potwierdza cytując źródła polskie i niemieckie. Książka zawiera też imponujący materiał ikonograficzny dokumentujący dzieje 74 PP. W opracowaniu autor przedstawia także historię 74 PP oraz losy jego żołnierzy oraz oficerów. Kolejna możliwość spotkania z autorem będzie miała miejsce 12 grudnia w Lublińcu.

Licząca 556 stron monografia została wydana przez Wydawnictwo Napoleon V i na rynku księgarskim ukazała się 31 października 2018 roku. Książka zawiera blisko 470 materiałów ikonograficznych (m.in. mapy, plany, zdjęcia archiwalne i współczesne oraz dokumenty), w tym wiele unikatowych zdjęć z okresu międzywojennego i września 1939 roku.

Organizatorem spotkania jest Oddział IPN w Katowicach.

Oddając w ręce Czytelnika niniejszą monografię Oddziału Wydzielonego „Lubliniec”, podejmującą zagadnienie przygotowań i działań bojowych 74 Górnśląskiego Pułku Piechoty w pierwszym dniu II wojny światowej, autor zdaje sobie sprawę z ciążącej na nim odpowiedzialności. Publikacja ta porusza bowiem temat niezwykle istotny dla historii polskiej wojskowości, a zarazem dotychczas przez tę historię zupełnie niedoceniany. Mowa o pierwszej pełnowymiarowej bitwie lądowej polskiego Września, stoczonej z użyciem niemal wszystkich rodzajów broni i środków walki, a rozegranej jeszcze zanim na dobre rozgorzały poważne zmagania na innych odcinkach frontu. Jest to bitwa, za którą zarówno dowódca, jak i dowodzona przez niego jednostka, już 1 września 1939 roku zostali przedstawieni do odznaczenia Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. Bitwa, która jako Das Gefecht bei Lublinitz znalazła się na oficjalnej liście bitew armii niemieckiej stoczonych podczas kampanii w Polsce w 1939 roku – Schlacht und Gefechtsbezeichnungen des Feldzuges in Polen – wydanej przez niemieckie Naczelne Dowództwo Wojsk Lądowych w Berlinie w styczniu 1940 roku. Bitwa, która choć odnotowana i wyróżniona w polskich i niemieckich materiałach archiwalnych oraz w monumentalnych dziełach dotyczących września 1939 roku, publikowanych m.in. przez płk. dypl. Mariana Porwita czy ppłk. dypl. Władysława Steblika, pomimo prób jej popularyzacji podejmowanych przez Jerzego Pelca-Piastowskiego, z przyczyn nieobiektywnych podzieliła los całej tematyki związanej z działaniami bojowymi 7 Dywizji Piechoty, nie tylko nie wpisując się w szerszą świadomość pasjonatów historii, ale nierzadko padając także ofiarą stereotypów i fałszywych oskarżeń zmierzających do jej zakwestionowania wbrew oczywistym faktom. Ciężka bitwa stoczona przez I batalion 74 Gpp mjr. Józefa Pelca w dniu 1 września 1939 roku w obronie pozycji opóźniającej „Lubliniec”, wyróżnia się – również pod kątem strat przeciwnika – spośród innych bitew i potyczek stoczonych 1 września przez jednostki Wojska Polskiego przeciwko siłom niemieckiej 10. Armii, a także na ogólnym tle zmagania toczonych tego dnia na innych odcinkach frontu. Obrona pozycji „Lubliniec”, często potocznie zwana także „obroną Lublińca”, stanowi sztandarowy

przykład poświęcenia i heroizmu wykazanego przez żołnierza polskiego w obronie zagrożonej Ojczyzny we wrześniu 1939 roku. Niezwykle interesujące wydarzenia rozegrały się także m.in. na odcinku III batalionu 74 Gpp mjr. Jana Wrzoska, który w obronie głównej pozycji opóźniającej na linii rzeki Liswarty, stoczył zwycięską kilkunastogodzinną leśną bitwę pod Taniną i Łebkami (niem. Das Gefecht bei Tanina). To właśnie pod Taniną zatrzymano natarcie specjalnej niemieckiej grupy bojowej „Tanina-Kampfgruppe”, której zadaniem było wyjście na tyły polskiego ugrupowania pod Lisowem i odcięcie siłom polskim głównej drogi odwrotu w kierunku Częstochowy. Dzięki twardej obronie i aktywnym działaniom zaczepnym, zamiary nieprzyjaciela zostały udaremnione. Z polskiego punktu widzenia, działania opóźniające OW „Lubliniec” zakończyły się powodzeniem. Polski pułk piechoty wzmocniony baterią artylerii lekkiej, znajdując się przez cały dzień w ciężkiej walce, skutecznie opóźniał działania całego niemieckiego IV Korpusu Armijnego (4 i 46.Inf.Div.), zatrzymując ostatecznie jego czołowe elementy w odległości ok. 20 km od przedmieść Częstochowy. W kontekście założeń polskiego planu, w którym liczone się ze znacznie większym postępowaniem terenowym przeważających sił nieprzyjaciela, stanowiło to niewątpliwie sukces operacyjny.

Od autora